

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-78 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-61/1498-394
Karar Tarihi : 30.12.2009

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Mehmet Selim ÜNAL, Burak SAĞLAM

C. ŞİKAYET EDEN : Fikret BİRCAN
Bayraktar Mah. Suna Sk. No:4/7 B.Esat/Ankara

20

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Şişhane Yokuşu Demirören Han. No:2 34420 Azapkapı/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Milangaz LPG Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.'nin Ankara'daki bazı otogaz istasyonları aracılığıyla maliyet altı fiyatlardan satış yaptığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet dilekçesinde özetle;

30 - LPG dağıtım şirketlerinin Tüpraş'tan tedarik ettikleri otogazın maliyetinin 1,25 TL/litre olduğu, ancak aynı otogazın Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş (Milangaz) tarafından Ankara'daki iki istasyonunda 1,10 TL/litreden, Ankara'daki diğer istasyonlarında ise 1,18 TL/litreden satıldığı,

- Milangaz'ın bir dağıtım şirketi olmasına rağmen tüplügaz ve otogazda perakende satış gerçekleştirdiği,

- Milangaz'ın (.....TİCARİ SIR.....) temin ettiği ve uyguladığı düşük fiyatları (.....TİCARİ SIR.....) karşıladığı

iddia edilerek, bu konular hakkında Rekabet Kurumu tarafından gereğinin yapılması talep edilmektedir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 8.7.2009 tarih ve 4751 sayı ile giren ve en son 1.12.2009 tarih ve 8503 sayı ile ek bilgi ve belgelerin iletildiği şikâyet üzerine hazırlanan 12.11.2009 tarih, 2009-1-78/İ-09-MSÜ sayılı ilk inceleme raporu Rekabet Kurulunun 18.11.2009 tarih ve 09-56 sayılı toplantısında görüşülmüş ve anılan iddialara ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen 23.12.2009 tarih ve 2009-1-78/ÖA-09-MSÜ sayılı Önaraştırma Raporu, 24.12.2009, REK.0.05.00.00-110/298 sayılı Başkanlık Önergesi ile 09-61 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Milangaz'ın Türkiye genelinde ve Ankara ili kapsamında otogaz pazarlarında hakim durumda bulunmadığı, ve dolayısıyla yıkıcı fiyat yoluyla 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiğinin ileri sürülemeyeceği,
- Şikayet başvurusunda yer verilen diğer iddiaların ise 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemeyeceği,
- Milangaz hakkında 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddedilmesi gerektiği

ifade edilmiştir.

60

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Önarastırma Yapılan Teşebbüs (Milangaz)

Demirören Grubu içinde yer alan Milangaz'ın esas faaliyet konusu sıvılaştırılmış petrol gazının (LPG) yurtiçi ve yurtdışı piyasalardan temini, stoklanması, dolumu, tüplü gaz, dökme gaz ve otogaz olarak dağıtımını ve tüketiciye ulaştırılmasıdır. Şirketin 28 dolun tesisi, 77.000 tonluk stok kapasitesi, 3.000'i aşkın ana ve 10.000'i aşkın tali bayisi bulunmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

70 LPG'nin, dökme gaz, tüp gaz ve otogaz olmak üzere üç ayrı kullanım şekli bulunmaktadır. Söz konusu ürünler, aynı kaynaktan temin edilen homojen ürünler olmakla birlikte, kullanım alanları, satış yöntemleri ve müşteri talepleri itibarıyla tamamen farklı pazarlar oluşturmaktadır. Şikayet konusu iddiaların özellikle otogaz konusunda yoğunlaştığı dikkate alınarak ve aşağıda da açıklanacağı üzere tüplü LPG'ye ilişkin iddiaların kanun kapsamında ele alınamayacağı değerlendirilmesinden hareketle, ilgili ürün pazarı "otogaz pazarı" olarak tespit edilmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

80 Şikayete konu otogazın ülke genelinde dağıtımının yapıldığı dikkate alınarak ilgili coğrafi pazar işbu dosya özelinde "Türkiye" olarak belirlenmiştir. Bununla beraber, daha dar bir tanım altında, coğrafi pazarın bölgesel olarak Ankara ili ile sınırlandırılması halinde de yapılan değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

I.3. Değerlendirme

Şikayet konusu iddiaların üç başlık altında incelenmesi mümkündür. Bunlardan ilki, LPG dağıtım şirketlerinin Tüpraş'tan litresini 1,25 TL'den tedarik ettikleri otogazın Milangaz tarafından Ankara'daki iki istasyonunda 1,10 TL/litreden, Ankara'daki diğer istasyonlarında ise 1,18 TL/litreden satıldığı iddiasıdır. Söz konusu iddia, rekabet hukuku yönünden yıkıcı fiyatlandırma kavramında temelini bulmaktadır.

İkinci iddia, Milangaz'ın bir dağıtım şirketi olmasına rağmen tüplü gaz ve otogazda parekende satış gerçekleştirdiğidir.

90 Şikayet konusu son iddia ise Milangaz'ın (.....TİCARİ SIR.....) ve uyguladığı düşük fiyatları, (.....TİCARİ SIR.....) karşıladığı iddiasıdır.

Hemen belirtmek gerekir ki, bu iddialardan Milangaz'ın tüplü gaz ve otogazda parekende satış gerçekleştirmesi, 4054 sayılı Kanun'da yer verilen ihlaller kapsamında

yer almamaktadır. Aynı şekilde, Milangaz'ın (.....TİCARİ SIR.....) 4054 sayılı Kanun'un kapsamı dışında kalmaktadır.

Bu itibarla, şikayete konu iddialardan rekabet hukuku açısından değerlendirilmesi gereken tek husus Milangaz'ın yıkıcı fiyat uyguladığı iddiasıdır.

I.3.1. Yıkıcı Fiyat Uygulaması

100 Yıkıcı fiyat uygulaması, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilmektedir. Yıkıcı fiyat uygulaması "*iktisadi üstünlüğe dayanan bir teşebbüsün, hasat yapma niyetiyle maliyet altında satış yaparak rakiplerini etkisizleştirme girişimi*" olarak tanımlanmaktadır. Yıkıcı fiyat uygulamasının dört unsuru bulunmaktadır:

- a) İktisadi Üstünlük
- b) Olağandışı Düşük Fiyat
- c) Niyet
- d) Hasat

110 **İktisadi Üstünlük:** Genel olarak bir teşebbüsün rekabeti kısıtlayabilmesi veya bozabilmesi için rakiplerine oranla sahip olduğu bir üstünlüğün veya avantajın olması gerektiği kabul edilmektedir. Bu durum ABD hukukunda "tekel gücü", AB'de ise "hakim durum" veya daha genel olarak "pazar gücü" kavramlarıyla ifade edilmektedir.

Olağan dışı düşük fiyat: Bu ifade ile maliyet altında satış kastedilmektedir. Eğer fiyat indirimi firmanın ilgili ürün pazarındaki karlılığını sürdürmesine engel oluşturmayacaksa yıkıcı fiyat söz konusu değildir.

Niyet: Yıkıcı fiyat tespitinde, fiyatın maliyetin altında olması yeterli görülmemekte, bu fiyat politikasının rakibi piyasa dışında bırakma amacıyla uygulanıp uygulanmadığı önem kazanmaktadır.

120 **Hasat:** Yıkıcı fiyat uygulamasının nihai amacı, fiyat kırarak rakipleri etkisizleştirdikten sonra fiyatları tekrar yükseltmektir. ABD uygulamalarında yıkıcı fiyat tespiti için hasatın olabilirliğinin gösterilmesi gereklidir. Brooke Kararında (509 U.S. 223) Yüksek Mahkeme "Hasatın olabilmesi için düşük fiyat uygulamasının rakipler üzerinde istenen etkiyi göstermesiyle, bir başka deyişle pazar dışına itilmesiyle yıkıcı fiyat uygulayan firmanın fiyatı uygulama öncesindeki seviyenin çok üzerine çıkartabilmesi gerekir" yorumunda bulunmuştur. Böylece yıkıcı fiyat için maliyetin altında satış yetmemekte; yıkıcının, yıkıcı fiyat uyguladığı dönemdeki kayıplarının telafi edilebilmesi şartı da aranmaktadır.

I.3.2. Hakim Durum Değerlendirmesi

130 Yıkıcı fiyat uygulamasının oluştuğunun kabul edilebilmesi için yukarıda sayılan dört unsur bir arada gerçekleşmelidir. Diğer bir ifadeyle, eğer yukarıda sayılan dört unsurdan herhangi birinin varlığı gösterilemiyorsa yıkıcı fiyat yoluyla hakim durumun kötüye kullanıldığı savının reddedilmesi gerekmekte, ayrıca tek tek her bir unsurun değerlendirilmesine ihtiyaç bulunmamaktadır. Dolayısıyla dosya özelinde de, öncelikli olarak, Milangaz'ın ilgili ürün pazarı olan otogaz pazarında hakim durumda bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu tespit olumsuz olması halinde, başka bir değerlendirme yapmaya ihtiyaç bulunmamaktadır.

Dosyadaki bilgilerde yer alan EPDK'nın, 2009 yılının ilk 9 ayı ve 2008 yılı için Türkiye genelinde bazı dağıtıcıların ürün bazındaki pazar payı verileri incelendiğinde, Milangaz'ın 2009 yılının ilk dokuz ayında otogaz pazarındaki pazar payı %4,62, 2008

140 yılında ise %14,59 seviyesindedir. Milangaz'ın otogaz pazarındaki payının 2009 yılının ilk dokuz ayında 2008 yılına kıyasla düştüğü gözlenmektedir. Ayrıca gerek LPG pazarındaki toplam pazar payı, gerekse tüplü LPG ve otogaz pazarlarındaki pazar payları açısından Aygaz ilk sırada yer almaktadır. Milangaz'ın yer verilen pazar payları ve rakip teşebbüslerin payları bir arada değerlendirildiğinde, Milangaz'ın Türkiye otaogaz pazarında hakim durumda olmadığı anlaşılmaktadır.

150 Diğer taraftan ilgili coğrafi pazarın "Ankara merkez" olarak dar tanımlanması durumunda bile, yine dosyadaki bilgilerde yer alan EPDK'nın, 2009 yılının ilk 6 ayı ve 2008 yılı için bu defa Ankara ilinde bazı dağıtıcıların ürün bazındaki pazar payı verileri incelendiğinde, Milangaz'ın 2009 yılının ilk altı ayı itibarıyla otogazdaki pazar payının %9,39'da kaldığı görülmektedir. Öte yandan 2008 yılı verilerinden de izlenebileceği üzere Milangaz 2008 yılında toplam LPG pazarında ve otogaz pazarında birinci sıradadır. Bununla birlikte Milangaz'ın 2008 yılında tüm LPG pazarındaki %20,6'lık, otogazda ise %24,4'lük pazar paylarının, Aygaz, Shell, İpragaz, BP ve Total gibi rakiplerin bulunduğu bu pazarlar açısından hakim durum tespiti için yeterli görülmemektedir. Üstelik 2009 yılının ilk altı ayı itibarıyla Milangaz tüm LPG pazarındaki liderliğini Aygaz'a, otogazdaki liderliğini ise Shell'e bırakmış durumdadır. Bu bilgiler ışığında Milangaz'ın Ankara merkezde de hakim durumda bulunmadığı anlaşılmaktadır.

160 Bir teşebbüsün yıkıcı fiyatlama yoluyla Kanun'un 6. madesini ihlal ettiğini ileri sürülebilmek için teşebbüsün hakim durumda bulunduğu gösterilmesi gerekmektedir. Ancak yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde, Milangaz'ın gerek Türkiye genelinde gerekse Ankara ilinde hakim durumda bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu itibarla, Milangaz'ın yıkıcı fiyatlama yaptığına yönelik iddianın reddedilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.